

JAZZ

ER NOGET EKSISTENTIET FOR MIG

- PUNKTUM

Ib Skovgaard har gennem efterhånden en halv menneskealder spillet en væsentlig rolle på den danske jazzscene. I år er det præcis 40 år siden, at journalisten, skribenten, produceren og radiomennesket Skovgaard for første gang for i blækhuset, hvilket han har gjort løbende, eksistentielt og fagligt lige siden, alt imens sentimentaliteten er forblevet en by i Jylland.

AF JAKOB ØSTERGAARD NIELSEN
FOTO STEPHEN FREIHEIT

Det er en sen torsdag eftermiddag i en lejlighed på Christianshavn. Udenfor sænker tussmørket sig over de aldrende volde og oktober, alt imens serier af lysende biler summer op igennem Amagerbrogade, over Torvegade og videre ind mod byen. Fra femte sal kan man se sceneriet udspille sig igen og igen, og hele tiden dæmrer billederne af et mørkt, glødende København fra Jørgen Leths portrætfilm af digteren Søren Ulrik Thomsen i hukommelsen. Den polske trompetist, Tomasz Stanko, bidrog oprindeligt til filmens *sound-track*, og ligesom man i hans tone kan høre det meste af et liv suse og vibrere, kan man gå rundt i lejligheden, og opleve noget tilsvarende med den væsentlige nuance, at der indenfor rent faktisk ER tale om et helt liv, der er komprimeret til tre værelser med bøger, et par meter plader, unikke foto-

journalisten Skovgaard en del af DRs jazz-redaktion og samtidig også en del af det (jazz)historiske fællesskab, der siden lanceringen af det æterbårne og ugentlige Jazz 61 (sidenhen Jazz 62, 63, Jazzaktuelt, Afterbeat og sidst Jazznyt) støt havde groet frem, og igennem et par generationer tegnede formidlingen af jazzen herhjemme.

Det sluttede på simpel og brat vis, da DR i 2007 tog afsked med de mere fundamentale dele af sit kulturpolitiske arvegods, nedlagde en håndfuld programmer og fyrede det meste af den daværende jazz-redaktion. Siden har kun journalisten Skovgaard været efterladt som egentlig fuldtidsansat og en art repræsentant for den gamle garde, men i begyndelsen af november blev *the last man standing* også sagt op i det efterhånden bekostelige mediehusholdning på Amager. Det skyldtes endnu en gang yderligere nedskæringer på jazz-området, men alligevel ønsker hovedpersonen ikke at tale ret meget om

ne huske det helt. Så forherliger man det lidt på bekostning af det, der ligger lige rundt om hjørnet. Som man så sætter i glas og ramme. Jeg ser det i min egen generation, hvor man taler meget om den gyldne tid i Montmartre. Og ja, det var en god tid, men så skete der noget andet og nyt. Musikken var der jo hele tiden selvom den blev undergrund igen. Og sådan er det stadigvæk – musikken er der, hvis man opsøger den.

VINTAGE SKOVGAARD OG AFTENERNE I STORE REGNEGADE

Som interviewet skrider frem skal svaret vise sig at være *vintage* Skovgaard. Det kan først og fremmest tilskrives den særegne kombination af praktiske omstændigheder, en art ideologisk nødvendighed og en prunkløs mangel på sentimentalitet, som svaret indeholder, men også en helt grundlæggende interesse for Musikken, dens uudtømmelige muligheder og evindelige po-

—Jeg var interesseret i musikken, og så kan det nogle gange være svært at finde ud af, hvor skellet går mellem hobbyen eller interessen og metieren.

grafier og plakater fra efterhånden fire årtier i jazzens tjeneste. Her bor journalist, skribent og producer Ib Skovgaard, og det er her, at en af det danske jazzmiljøets mere velbevarede hemmeligheder til daglig bruger en del af sin tid på at tænke på, ytre sig om og slet og ret være omgivet af jazz. Den 61-årige Skovgaard kan (selvsagt) ikke kaldes en af miljøets mest velbevarede hemmeligheder i gængs visuel forstand, men nærmere en art høj, ulasteligt klædt og grå eminence, som jævnlige manifesterer sig med en velkendt stemme i æteren på P2, en kritisk signatur i Weekendavisen eller slet og ret et navn, der sniger sig ind på diverse *credit-lists* på indersiden af manganen til jazzalbum herhjemme eller er til stede i spillestedernes halvmørke.

Skribenten Skovgaard har siden de sene 1960'ere været en del af den danske jazz-offentlighed, og siden en artikel om pianisten Andrew Hill blev trykt i det daværende Jazzrevy i 1968, har der ikke været nogen vej tilbage. Op igennem 1970'erne blev produceren og

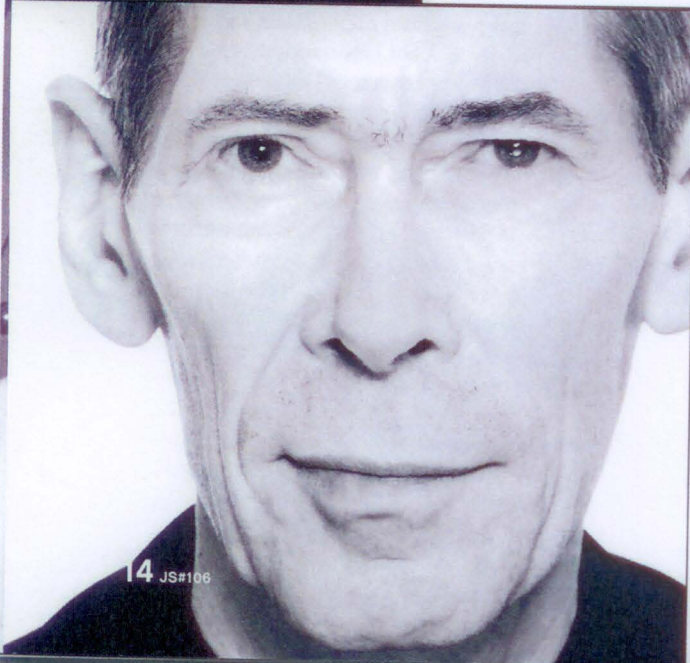
DR, kriser eller kulturpolitik. Skovgaard ønsker ikke at deltage ukritisk i den automatkritik og rygmarvs-*bashing*, der har gjort sig gældende i jazzkredse fra Maribo til Tværsted, når snakken de seneste år er faldet på institutionen:

—Det bliver lidt trivielt, og det ændrer jo alligevel ikke på situationen lige nu, hvor det med hensyn til jazzen dirigeres af kyniske charlatans. Jeg kan sagtens forstå automatkritikken, og jeg deler den såmænd til dels også, men det er nu engang omstændighederne og de givne vilkår. Det er dem, man må arbejde under, og man kan ikke lave om på DRs kultursyn. Man kan måske bearbejde det kulturpolitiske, men så hellere høre noget musik eller gøre noget helt andet, og så kan man manifestere sin kritik fra tid til anden. Musikken er der jo stadigvæk. Den er bare ikke i DR længere.

DR som jazzværdiskaber er allerede fortid. Men samtidig synes jeg at man skal være varsom med glorificeringen af fortiden. Man forholder sig altid til noget, der har været uden dog at kun-

tientiale, der efterhånden har udgjort grundlaget for det meste af et liv. Oprindeligt indledte Skovgaard slet ikke sin karriere som autodidakt i jazzfeltet, men som vordende akademiker på et af 1960'ernes yngste studier, filmvidenskab, på Københavns Universitet. Efter at have taget en såkaldt bifagseksamen [i dag kaldt bachelor] i 1972 og været med til at etablere studiets første interne magasin nogensinde, forlod den unge skribent universitetet til fordel for livet som freelancer i jazzmiljøet:

—Jeg var interesseret i musikken, og så kan det nogle gange være svært at finde ud af, hvor skellet går mellem hobbyen eller interessen og metieren. Det har jeg i hvert fald svært ved at sige og sige så mange år efter. Det var bare noget, jeg gjorde, og jeg begyndte så at skrive. I første omgang var det nok fordi jeg synes, at det var det rene vrøvl, de andre skrev. For eksempel Erik Wiedemann på Information, nu sover han sgu i timen, og nu har han opgivet at følge med og hele den smøre. Det var sådan nogle ting, og hvis man gad

at dykke ned i det i de sene 1960ere og den døde periode, hvor rocken dominerede, så foregik der jo stadig noget. Det var ikke fordi, at jeg var anti-rock, men jeg gad ikke synge med på den melodi om, at det var den nye frelse. Samtidig blev der altid skrevet om tekster, og det var så indgangsvinklen til det. For mig handlede det om musikken. Ved siden af arbejdede jeg som ekspresbud hos posten. I mange år blev jeg ved med at have to vagter om ugen, selv om jeg arbejdede freelance på Danmarks Radio. Jeg havde svært ved at slippe det, og så var huslejen sikret, siger Skovgaard og fortsætter:

—Jazzen var der bare. Det begyndte da jeg hørte en ep med Ornette Coleman en enkelt gang i begyndelsen af 60erne (den med *The Blessing*), og så en John Coltrane-1p (OLÉ) og en anden med Coleman Hawkins (Crown udgivelsen med Thad Jones) så var jeg solgt og havde hele spektret. Så gik det lynhurtigt, BANG, og så var det dén musik. Fra omkring

—Det var spolebånd, og det var et løb ud, og så kunne man al-

1963-64 kunne man også åbne for P3 fra 23 til 24 om torsdagen, hvor der blev sendt direkte fra Montmartre i Store Regnegade. Så fik man hvad som helst smidt i ørene, og hvis man var hurtig, kunne man nå ind og høre det sidste sæt. Man kunne pludselig høre musikken blive spillet, og hele *live*-oplevelsen gav en ekstra dimension. Det at være tæt på musikken, fornemme interaktionen på scenen og sidde helt tæt på trommesættet eller i den anden side næsten under flyglet og netop vælge at sætte sig dér, for at få musikken den vej ind. Det var som at sidde midt i orkestret, og det var et privilegium at få oplevelsen og en række musikere i deres *prime time in the flesh*. Det var en ørenåbner. Den der direkthed.

Op igennem 1960erne og i de gryende 1970ere var Jazzhus Montmartre og Københavns et epicentrum på den europæiske jazzscene, hvilket særligt tiltrak amerikanske koryfæer som Kenny Drew, Dexter Gordon og Ben Webster. Af de samme årsager grundlagde dansk-studerende Nils Winther SteepleChase Records i 1972, og pladeselskabet blev etableret på baggrund af et legat, der oprindeligt var tiltænkt fortsatte studier, men Winther trykte 500 plader i stedet for, og det blev til selskabets første udgivelse med Jackie McLean (*LIVE AT MONTMARTRE, 1972*):

—Jeg fik så småt et halvtidsjob på SteepleChase Records i 1973-74, hvor jeg skrev pressemeddelelser og pakkede plader og alt muligt. Der var kun to mand. Det var Nils Winther og jeg og på den allerførste plade, som han udsendte med Jackie McLean, lånte han min Revox-båndoptager, så han kunne indspille parallelt. Det var spolebånd, og det var analogt, og så skulle man huske at starte bånd to, før bånd et løb ud, og så kunne man altid klippe det sammen bagefter. Når Nils ikke lavede *live*-optagelser, foregik det ude i Freddy Hanssons gamle studie på Dortheavej, og så var jeg med på nogle sessions, når han var i Holland for at indspille og nogle enkelte gange, hvor han så pludselig skulle noget andet, mik-

sede jeg noget færdigt. Det var også her, at jeg fik producererfaring og begyndte at få freelance-opgaver på DR i ny og næ. Det var rimeligt honoreret, og så holdt jeg efterhånden op hos Nils. Det lappede ligesom over.

ANMELDERIET OG EN (JAZZ)MAND MED EN MISSION

I 1980 blev produceren og journalisten Skovgaard fastansat på DR, men op igennem 1970'erne var den skrivende Skovgaard højst aktiv og involveret i både det daværende Jazzrevy og Musikrevue (1969-72), det hedengangne og toneangivne musikmagasin, MM

hvert fald et eller andet sted har haft en uformuleret mission om at præsentere ting, som jeg syntes blev forbigået herhjemme. Jeg reagerer nok på, hvad der er *comme il faut* og på, hvordan jazz-virkeligheden ser ud i medierne lokalt lige nu. Det er ikke for at være en Rasmus Modsat, men nærmere for at pege noget ud, der ikke bliver talt om, i stedet for at blive ved med at tale om det samme. Der kan selvfølgelig være en fare for, at man er så ivrig for at undersøge "det nye", der måske viser sig ikke at holde, at man ender med at skyde forbi. Men den chance må man tage. Som regel kommer det ikke ud af ingenting, og man opdager det typisk,

mærksom på hvorfor det er dårligt. Det kan være så banalt, at hvis andre for eksempel skriver, at noget er godt, så er man nødt til at sige fra, siger Skovgaard og fortsætter:

—Samtidig skal man passe på, at den sorterende funktion, man har som anmelder, ikke bliver en rygmarvsreaktion, når man generelt hører musik. Der skal man nogle gange tage sig selv i nakken og lytte en gang til. Jo mere man har hørt, jo mere blasert bliver man også. Men der skal man lytte en gang til og nogle gange i en anden kontekst, skruet lidt op og høre det med en ordentlig lyd, så kommer der ofte nogle nuancer frem. Man skal beholde en vis ydmyg-

analogt, og så skulle man huske at starte bånd to, før bånd tid klippe det sammen bagefter.

(1974-80), og det væsentligt mere sporadiske ROK (1970-71) og sidstnævnte i øvrigt sammen med skribenter som Dan Turèll, Jan Sneum og Erik Kramshøj. I 1979-80 figurerede den skrivende Skovgaard også som jazz-anmelder på Land og Folk, men det forhold ophørte af praktiske årsager, da den daglige gang blev henlagt til DR. Siden da er det blevet til utallige artikler i Weekendavisen om både jazz og cykelsport, hvor der typisk har klæbet sig grundighed og nøgtern ambition på læsernes vegne til signaturen:

—Jeg er ikke pædagog på det område. Det handler om at fortælle noget og så lade være med at tænke alt for meget på modtageren. Selvfølgelig skal man sælge historien, men man kan også tænke så meget på sin modtager, at det kan være lige meget. Man skal bestemt ikke undervurderer læseren. Muligheden for at få noget at vide, som man ikke vidste i forvejen, den skal sgu være der, ellers sker der ikke en skid. Det er også min egen erfaring som læser, og hvis der står noget, man ikke lige kender til, ja, hvad så? Så finder man ud af det. Der skal være noget at gå videre med, for ellers bliver det alt for banalt og simpelt, siger Skovgaard og fortsætter:

—Jeg lavede engang en liste for at se, hvad jeg egentlig havde lavet – en slags selvvransagelse. Det er nok ti år siden, og der kunne jeg se, at jeg

fordi der er andre, som har opdaget det. Det er sjældent, at man er den eneste i verden, som har opdaget et talent før alle andre. Jeg har altid dyrket mit internationale netværk.

Siden 1980'erne har Skovgaard figureret i Weekendavisen som egentlig jazz-anmelder og har ved siden af den nu fratrådte Boris Rabinowitsch på dagbladet Politiken været en markant stemme i den hjemlige jazz-offentlighed. Til forskel for de fleste andre danske jazz-anmeldere, som typisk er ansat i dagspressen, forsøger anmelderen Skovgaard hyppigst at fremskrive et tværsnit af scenen lige nu og derigennem trække nogle bredere historiske linjer, hvilket de senere år har resulteret i en grundlæggende interesse for den efterhånden yngre, danske jazzscene (Jakob Bro, Søren Kjærgaard og Jonas Westergaard blandt andre) og for eksempel den eklektiske, amerikanske pianist, Jason Moran:

—Nogle gange er det et forsøg på at tematisere noget i stedet for bare at lave løse anmeldelser. Jeg føler ikke en forpligtigelse, da jeg ikke er hyret som jazz-anmelder, så jeg er jo ikke tvunget til at følge markedet og pligtanmelde en hel masse, der kommer ind ad døren. Jeg vælger noget ud, som jeg finder interessant, og så kan man også pege noget, der er dårligt, men som man synes er interessant at gøre op-

hed, og man må ikke blive for blasert – men alligevel er livet for kort til danske jazzsangerinder!

INTUITIONEN OG DE UENDELIGE RELATIONER

Både skribenten, journalisten og DR-produceren Skovgaard har igennem et længere liv i og med jazz'en samarbejdet med en stribe af branchens mere glødende stjerner og de jævnt mindre musikalske vandbærere. Det har løbende gjort et væsentligt indtryk på privatmennesket Ib, som fra tid til anden har fået en art indsigt i de forbindelser, der nogle gange kan opstå imellem jazz, kunst og det liv, der dagligt leves:

—Der er nogle musikere, man er blevet knyttet til af forskellige grunde igennem årene. For eksempel Kenny Drew, Per Henrik Wallin, Dollar Brand (Abdullah Ibrahim), Stan Getz, Bob Rockwell og andre, hvor man bare har været så heldig at være med til at lave nogle fine ting. Derudover også nogle som man har haft et kendskab til, og hvor man har dyrket deres musik, men samtidig også forsøgt at holde en kritisk distance, da det på sin vis bliver nødt til at være adskilt. Mennesker og musikere som Paul Bley og Kip Hanrahan har jeg kendt i mange år, og Don Cherry var jeg gode bekendte med igennem en årrække. De nære relationer betyder meget for mig. Det giver én et eller andet, som på et andet plan

I Rosenberg Studiet 1975 under indspilningen af Dexter Gordons *MORE THAN YOU KNOW* (SteepleChase), 1975. Fra venstre: Freddy Hansson, Palle Mikkelborg, Ib Skovgaard, Dexter Gordon, Nils Winther. Privat foto

Easy Sound studiet 1985. Indspilningen af Miles Davis - Palle Mikkelborgs *Aura*. Privat foto.

Tete a tete med Stan Getz 1991 i forbindelse med indspilningen af Getz-Barron duo cd-sættet: *People Time*. Privat foto

også giver en indsigt i musikken, der grundlæggende er svær at forklare. Det har givet mig en større indsigt i, hvad det vil sige at lave den her musik, de vilkår det sker på, og hvordan det egentlig hænger sammen. Men også det at være med i musikkens værksted uden selv at være musiker, har givet mig en viden om musikkens historie og udvikling ud over det rent anekdotiske, siger Skovgaard og fortsætter:

—Man skal være på bølgelængde, og så kan man tillade sig at være kritisk. Det handler også om, hvordan man kommunikerer med musikere, det har noget at gøre med *feeling*, og på der er jeg emotional. Det har i hvert fald betydet noget for mig, når jeg tænker tilbage. Det er en gensidig stimulation, og der er nok en helt naturlig sammenhæng i, at man finder nogle musikere, hvis musik også siger en noget personligt, men omvendt kan der også være musikere, som siger en noget, men som opfører sig som nogle idioter.

Det er efterhånden blevet mørkt udenfor, og eftermiddagens seance er snart ved vejs ende. Der er ikke mere espresso i de to brune sæt kopper og Jazz Specials udsendte forsøger afslutningsvis at indramme livet selv, essenser og alt det, der ligner og derudover spørge lidt om fremtiden, hvilket dagens meget lidt sentimentale hovedperson søger at modsætte sig:

—Der er meget, jeg ikke har formuleret skarpt for mig selv inde i mit ho-

ved. Sådan er dét, og hvordan det så er blevet sådan, det kan man så funderer over. Men hvorfor skal jeg hele tiden tale om mig selv? Jeg skal vel tale om musikken. Den måde vi taler om musikken på, afspejler jo indirekte mig, pointerer Skovgaard.

Alligevel kredser samtalen afslutningsvis om intuitionen, den væsentlige passion og et enkelt citat af den britiske forfatter, Henry James, som udgangspunkter for det levede liv og hovedpersonens faglige virke igennem efterhånden fire årtier:

—Noget rammer én. Man er passioneret, og så forfølger man det, og det sker en løbende proces stadigvæk. For eksempel da jeg hørte Jason Moran første gang. Jeg havde hørt hans skive, og så opdagede jeg, at han spillede i Berlin og så ellers bare af sted og få chokket på en lille klub. Det var rigtigt hørt, og det har jo så holdt hen ad vejen, siger Skovgaard og uddyber:

—Jeg har jo bare forfulgt nogle passioner og nogle muligheder, men jeg har gjort det hele tiden. Det har været mit liv. Det er som salige Henry James skrev: *"Relations stop nowhere"*. Der er altid forbindelser og relationer, man ikke har tænkt på, og der opstår hele tiden nye. Det er noget med intuition, og at man skal være åben, og så sker det bare. Jeg kan se tilbage og konstatere, at det er *the story of my jazzlife*. Sådan har det været, sådan er det blevet, og sådan fortsætter det forhåbentlig.

Nogle nedslag blandt de coproduktioner hvor Danmarks Radio og Ib Skovgaard har medvirket:

- **Charles Lloyd:** *A NIGHT IN COPENHAGEN* (Blue Note), 1983
- **Atli Bjørn:** *ATLICITY* (Andy's Productions-Stunt), 1987
- **Stan Getz:** *SERENITY & ANNIVERSARY!* (Emarcy-Polygram), 1987
- **Gary Burton-Paul Bley:** *RIGHT TIME, RIGHT PLACE* (Sonet), 1990
- **Stan Getz-Kenny Barron:** *PEOPLE TIME* (Emarcy-Polygram), 1991
- **HENRIK METZ-FREDRIK LUNDIN-NHØP** (Music Mecca), 1992
- **Per Henrik Wallin Trio:** *9.9.1999* (Andy's Productions-Stunt), 1999
- **Tim Berne & The Copenhagen Art Ensemble:** *OPEN, COMA* (Screwgun), 2000
- **Bob Rockwell:** *BOB'S WILDER - BOB ROCKWELL 5 PLAYS THE MUSIC OF ALEC WILDER* (Stunt), 2002
- **Ibrahim Electric:** *IBRAHIM ELECTRIC MEETS RAY ANDERSON* (Stunt), 2004
- **Søren Kjærgaard:** *KEYS (ILK)*, 2005
- **Michael Blake:** *THE WORLD AWAKES - A TRIBUTE TO ELI "LUCKY" THOMPSON* (Stunt), 2007
- **Jonas Westergaard:** *HELGOLAND* (Stunt), 2008
- **Kasper Tranberg:** *DREAMS & BLUES FOR TORU TAKEMITSU* (East Works), 2009.